

איב של זבא

ברוריה פרנסיס ז"ל

תשט"ז 1956 - תש"ף 2020

ברוריה פרנסיס הייתה אשת אשכולות, אמה

מסורה לששת ילדיה, סבתא אהובה ומעורבת בחיים היומיומיים של נכדיה וניניה, אחות אהובה ואשת סוד, דודה אכפתית המפזרת לבבות אדומים ואוהבים בכל שמחה וקושי, חברה מסורה ונאמנה, בעלת חסד, אוהבת אדם, בעלת תפילה והערכה עצומה לתלמידי חכמים, את מיטב שנותיה הקדישה לאישה האהוב, רפי פרנסיס זצ"ל כדי לאפשר לו ללמוד תורה בלילות ולכתוב עשרות שנים את פירוש "משנת רפאל". ברוריה הייתה בת מסורה ואוהבת להוריה, הרב מאיר יהודה

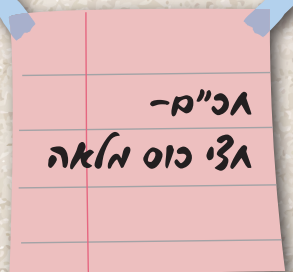
ואסתר גץ זצ"ל, אשר עברו שכול כואב של שני בנים, היא הייתה משענת תומכת לאלמנות וליתומים, הייתה בה רגישות מיוחדת לכל סבל או צער של כל בן אנוש.

בשנותיה האחרונות עסקה ביעוץ זוגי, והשכינה שלום בין איש לאשתו, לפני יציאתה לגמלאות שימשה כסמנ"כלית משרד הדתות, והייתה שותפה למקימי היישוב מצפה יריחו.

במהלך 30 ימי האבלות עליה אספנו טיפים שהיא נהגה לפזר לילדיה ולנכדיה בהתכתבויות או בשיחות עידוד וחיזוק. במהלך שנת האבל, ידידת המשפחה, אספה את הטיפים שפורסמו ברשתות החברתיות ואגדה אותם לספר, בזכותה נעשה איסוף נוסף של טיפים ממעגל נרחב יותר של מכריה, ובמלאת שנה להסתלקותה, חיברנו את הקובץ לכדי ספרון הדרכה שימש את המשפחה והחברים כמגדל אור למעשים טובים, לעשיית חסד ולהגברת החמלה והאהבה בין אנשים. הטיפים שנשלחו נערכו קלות לטובת הקוראים אך נשארו אותנטיים ומנוסחים בשפה עממית ופשטה. המיוחד בטיפים הללו, שהם צעדים קטנים, הזמינים ובגדר האפשר לכל אדם. מעט תשומת לב ותעוזה יכולים מיד ובמקום לשפר הרגשה ואוירה בבית. בנעימות, ברוך ועם המון אהבה.

איב מס' 1

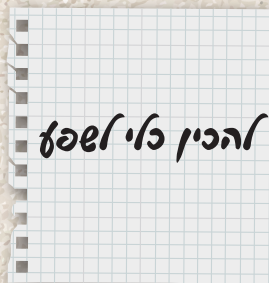
אמא ירבה בחייה הקצרים 8 פעמים שבעה! (3 מהן התרחשו בשלוש שנים האחרונות). בכל זאת אמא בחרה לראות כמה ובמה היא התברכה. בהר הזיתים, באישון ליל בקור עז בירושלים, בסיום הלוויה של שלומית. עלינו לאוטו, שתי הבנות ואמא, שבורות, כאבות, מזועזעות. לפתע אמא פרשה זרועות ואמרה: תודה ריבונו של עולם שנתת לי בת כזו מופלאה. תודה ה' על כל השנים הטובות שהיו לי איתה. תודה על כל מה שעשית עמדי. תודה שנתת לנו שנה ותשעה חודשים להפרד ממנה, למרות שהרופאים חזו רק חודש. וכך, במשך דקות ארוכות היא הודתה לה' בפרטי פרטים על כל החסדים. שתיקה שררה באוטו. אולי יותר נכון לומר תדהמה. לאחר כמה דקות, שאלתי אותה, אמא, את רצינית? עכשיו קברת את הבת שלך ואת אומרת מזמור תודה לה'? "יש לי הרבה על מה להודות" היא ענתה לי כמעט בלחישא.

רציתי להתקומם, אבל היא הייתה עדינה עדינה, נחושה נחושה. הייתה לה הכרת הטוב על כך שנגענו בלשד החיים. הרגשתי לרגע שנגענו בנצח. פתאום מהות ומשמעות החיים התייצבו במלוא הדרם. יש תכלית לעולם הזה. חיים של חסד וחיים של הודיה.

איב מס' 2

בכל קיץ, אמא הוציאה את המשפחה לחופשה. לאחר דיונים לקביעת תאריך, עברנו לקדחת דיונים על מסלולים ופעילויות ערב... החופשה הזו היתה משאת ליבם של הנכדים, הילדים ושל כולם. חופשת פינוק. ארוחות כיד המלך, ארוחות ארוחות לצהריים ומסלולים בגולן ובגליל. אחרי שאמא נפטרה הנכדים ישר שאלו, השנה תהיה "חופשה"? מסתבר, שאמא כבר הזמינה ושילמה מראש. למרות שמדובר על תאריך רחוק. והפלא ופלא. אמא הזמינה עוד 3 חדרים, מיותרים. למה? כי היא מקווה ומחליטה שיבואו חתנים מיועדים לנכדות שהגיעו לפרקן.

וכך, קיבלנו מהמלון את ההזמנה של החדרים עם השמות של האחייניות: אלירז והחתן, אחינועם והחתן, שירה והחתן. אמא הייתה אלופה בלהכין כלים לשפע. היא אמרה לנו תמיד, את רוצה שמשהו יקרה? תדמיני שהוא כבר כאן.

באחד הימים התקשרה לאמא קרובת משפחה, היא התמודדה עם אתגרים קשים בכל תחומי החיים, פרנסה, גידול ילדים, זוגיות, איכשהו לא הלך לה כלום באותה תקופה.

אמא הקשיבה לה קשב רב ואמרה:

הפולג שירה!

את יודעת מה, אנחנו מקימים מפלגה! מפלגת שירה, ועכשיו, את צריכה לכתוב לעצמך מצע. כל הדברים שצריכים לקרות לטובתך ועבורך. ואני, אמרה אמא, החברה הראשונה במפלגה

שלך, מפלגת שירה!

רשמי בבקשה את כל החברים שתומכים בך ועושים לך טוב.

מפה לשם, שירה מספרת, שהתרגיל הזה איפס אותה. היא כתבה לעצמה מצע למפלגה שהוקמה. כתבה לעצמה את רשימת התומכים. ומידי פעם היא מוסיפה פסקאות לטובת עצמה. וגם מוסיפה רשימת תומכים בה. תנסו. שיקוי משפר מצב רוח. המפלגה של עצמך למען עצמך.

אמא הקפידה לא להנחית עלינו משימות או הוראות. הבקשות שלה התחילו במשפט "רק אם מתאים לך, הייתי שמחה ש..." הפתיחה הנעימה והמתחשבת הזו גרמה לי באופן אישי ולטובבים את אמא להרגיש שהיא מתחשבת בנו. סופרת אותנו. ואני מודה ומתוודה, לפעמים הייתי עונה לה, האמת אמא, גדול עלי. לא מתאים לי. קשה לי. והיא הייתה עונה: אני שמחה שאת אומרת לי את האמת. נמצא פתרון אחר.

רק אם מתאים לך.

גם כשהיה לה קשה עם התשובה שלי. ואתם יודעים, בנות יודעות מה אמא שלהם רוצה או מצפה ומתי היא מתאכזבת... למרות כל זאת אמא שלי הזמינה אותי להקשיב לעצמי. לשאול את עצמי מה מתאים לי והיא באמת ובתמים היתה נכונה לכל תשובה שלי. כך שאי אפשר להפעיל את האמירה הזו כמניפולציה. ראו ההזרנו

טיפ מס' 5

ערב חתונת אחת הנכדות סבתא כתבה לה טיפ ושלחה לה לדוא"ל: "טיפ קטן מתבתא, לא לשמור בבטן ובלב דברים שלא עושים לנו טוב, לשתף ולדבר בגוף ראשון בלי להאשים, אם משהו מפריע לך תאמרי "קשה לי ש..." כשאת אומרת את המילה "אתה" תשתמשי בה לצורך מחמאה בלבד,

"אם לא מוציאים בכוסיות מוציאים אח"כ בחביות ואז יש פיצוצים... והצפות..."

227 במסרי "אני"

טיפ מס' 6

תמיד, אבל תמיד אמא התכוננה לבואנו, לבואו של אבא, לבואם של אורחים, לבואו של מישהו. לפעמים חיכו על השולחן תה עם מקל קינמון, תמרים ושקדים, לפעמים ארוחה של ממש חמה וטעימה.

השיא היה בצורת קבלת הפנים, מאור עיניים, ברכת ש-ל-ו-ם בקול גדול, איזה כיף שבאת. ואז כמה שניות, מסתכלת לי בעיניים. לצלול ולראות מה רואים שם.

קבל אדם
202 פנים יפות

אחר כך באה שאלה. מה, מה איתך? אני רואה שאת עייפה / מבסוטה / קשה לך?

חיכינו כולנו לקבלת פנים הזאת. ידענו שאוהבים ומחכים לנו. ולא רק בני המשפחה זכו בקבלת פנים הזאת. כל מי שנכנס הביתה. ונכנסו הרבה אנשים...

את אבא היא קיבלה באופן מיוחד. לפני שאבא היה נכנס הביתה היא היתה עולה לחדר להתאפר. "תהיי נסיכה ולא סמרטוט" על הכבוד והאהבה שהייתה ביניהם בטיפים הבאים...

*** בעוונותי, לאחר אחת הלידות שלי, האיש שלי נכנס הביתה בערב, ואני עם תינוק על הידיים, מרוטה מיום שלם, אמרתי, יופי שבאת, בחייך תעביר למייבש.

אמא שהייתה אצלי בבית הוכיחה אותי, תגידי, איפה גדלת? ככה מקבלים בן אדם?? מסתכלי לו רגע בעיניים, תראי מה עבר עליו היום. תגידי שלום יפה, שתי דקות מבט בעיניים ויחס של כבוד ותייצרי אווירה של כבוד ונעימות בבית.

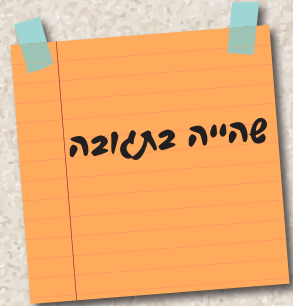
"אל תגיבי מיד", אפילו "אל תגיבי בכלל"...

בכל מיני קונפליקטים, סיפורי משפחולוגיה, אמא אמרה, תנו הזדמנות למציאות לעבוד.

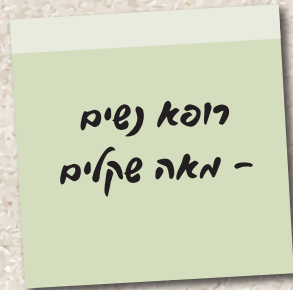
אנשים נרגעים, חושבים, מתחרטים... "לא להסלים"... ובאופן כללי לא ללבות את האש בדיבורי סרק "הוא אמר" "ואני ענית"..." פשוט לא! אמא למדה אותנו להשהות את התגובה.

בזמן של השהיה קורים דברים מאוד מעניינים.

והמתנה הכי גדולה היא בניית הכלים לזוויות הסתכלות נוספות על המציאות. "את הופכת להיות אדם עשיר! עשיר בנקודות מבט!" ותמיד, אבל תמיד, תחדדי את נקודת מבטך על העניין. תהיי את. ואת הכי טובה כשאת את. חכי. המתני והשהי את תגובתך. תני למציאות לעבוד.

מה לעשות שלפעמים אנו צריכות לבקר אצל רופא נשים? לפעמים יש כאלו שצריכות יותר. טיפולי פוריות, מעקב הריון ושאר אתגרים. אמא זיהתה את החשש. הפחד מפני בשורות לא נעימות. טיפולים פולשניים ומכאיבים. חווית כישלון ועוד עניינים שבנפש. אמא החליטה להפוך את הבאסה לסבבה. וקבעה כלל: בכל פעם שאתן אצל רופא נשים, אני מעבירה לכם מאה שקלים. ואתם הולכים לבית קפה הכי שווה, מזמינים פינוקים ושולחים לי תמונה!

וכן, לבנות המשפחה עשרות תמונות מבתי קפה ומסעדות, עם אוכל

מפנק, חיזוקים על הפנים, ורק סבתא יודעת שהיא יצרה כאן התניה והקניה. שהפחות טוב יכול להפוך לטוב. אם רק מחליטים.

גם אחרי השבעה של שלומית יצאנו לבית קפה. והרצנו את כל הבדיחות השחורות שיכולנו להעלות בדעתנו. שיחזרנו רגעים מביכים מהשבעה. ידענו שחרב עלינו עולמו. אבל חגגנו את מה שכן אפשר היה לחגוג. בהובלה שלה.

גם בימי הולדת, של המתים, אנחנו יוצאים לבית קפה. ומספרים סיפורים. בעיקר מצחיקים. ומברכים ברכות ורוקמים חלומות על הטוב שהיה והטוב שעוד יהיה.

גם לאחר שאבא נפטר, שהיה אביר נעוריה ואהוב ליבה, היא אמרה לנו כמה פעמים, זכיתי לאהבת אמא. היא אמנם נחטפה ממני, נלקחה, אבל יש אנשים שעוברים חיים שלמים נטולי אהבה. אני התברכתי באהבה גדולה.

אמא תלתה תמונה בסלון הבית, מתנה שקיבלה מחברה, רקמה עדינה של ראשי התיבות חכ"ם - חצי כוס מלאה. וזו הייתה המנטרה שלה. לראות מה יש. ולא מה אין. כי יש המון.

טיפ מס' 9

אמא הייתה נדיבה בפירגונים. מה נדיבה, שופעת.
המון מילים טובות. חיזוקים בפרטי פרטים.

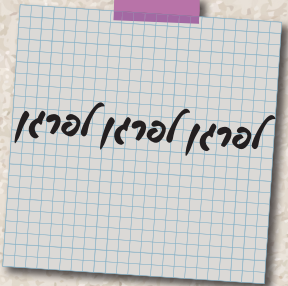
היא העצימה והגדילה כל נקודה טובה. כשכלתי סיפרה לה שהבן שלי פינק אותה, עשה לה טוב על הלב, היא הייתה מאושרת. ובערב, כשהבן שלי חזר מיום העבודה, היא רמזה לכלה לספר שוב, לעוף עליו ולעשות לו טוב.

אמא הייתה אלופה בלעשות מזבוב פיל. בקטע טוב.

"מה הייתי עושה בלעדיך?!" היא היתה נוהגת לומר לנכדים שפינו מזלג מהשולחן. בכל גיל, גם לעיפיים... "בחיים לא הייתי מצליחה לסיים את המרק הזה אם לא היית עוזר לי בקילוף הירקות..."

כל פעם היא הייתה אומרת לנו, "אני לא מסוגלת להבין קמצנות במילים טובות. למה להתקמץ? חשבת מחשבה טובה על בעלך? תגידי לו! היית מרוצה ממעשה טוב של הילד? עופי עליו. לפרגן לפרגן לפרגן".
לחפש בנרות נקודות טובות ולהעצים אותם.

מתכון לאווירה טובה וחיובית. תרופת פלאים לאווירה מתוחה בבית.

טיפ מס' 10

"תתקשרו לזאת זאת, קיבלה קידום בעבודה", "תכתבו הודעה להיא, נולדה לה נכדה"

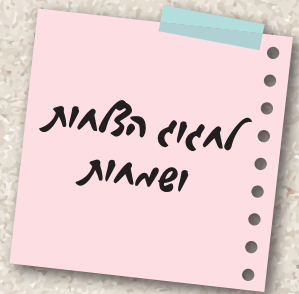
"מי שמתאים לו, שיברך את ההוא יש לו היום יום הולדת", אין מצב להשאר אדישים לאירועים קטנים וטובים. קרה לך משהו משמח? תדע שהולכים לחגוג לך. זה הולך להיות הדיבור החם הבא במשפחה. אמא כיוונה אותנו לחגוג הצלחות, לחגוג שמחות, לא לתת לדברים הטובים לעבור ליד.

הבוס אמר לך מילה טובה ושיתפת את אמא? יש מצב שהאחים שלך יתקשרו להגיד לך שאפו.

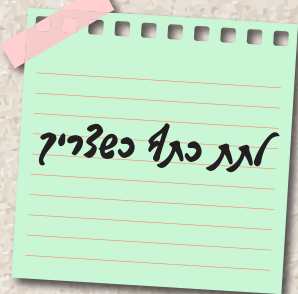
היא כל כך היתה גאה בנו, בעיקר על הדברים קטנים.

עכשיו, אני חושבת על זה שזימנתי לעצמי כל מיני הצלחות קטנות כדי שאוכל לשתף בהם את אמא ולחפש סיבות למסיבות. הזדמנות לחגיגות.

כשאחותי חלתה, עשינו "מסיבות סרטן" על ימין ועל שמאל. חגגנו התקדמויות קטנות. חגגנו את העובדה שאנחנו עוד יחד ועבר עוד יום במתנה. ובסוף כשהיה קשה מנשוא, חגגנו שהיה לנו כל כך טוב פעם. כשהיינו שלמים ובריאים.

לכל אחד תקופות לחוצות בחיים. תקופת מבחנים, לפני לידה, אחרי לידה, ערב חג, ערב אירוע משפחתי. יש תקופות כאלו. המון משימות. ריבוי משימות עלול ליצור מתח פנימי במשפחה. ופנקסנות, מי עוזר יותר ומי פחות... לאמא היו רדארים לתקופות כאלו והיא היתה שם בגדול. המסר היה חד. אתם לא לבד! אני כאן, אני כתף, אני סלע איתן, תשענו חופשי.

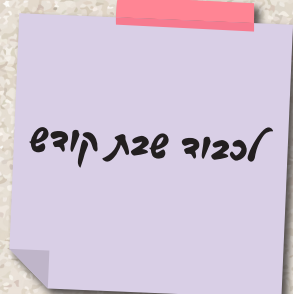
בת דודה אחת סיפרה שביום שישי לפני בר המצווה של בנה, היא והילדים עבדו קשה בעריכת השולחנות, קישוט האולם ועוד פרטים קטנים שלפני שמחה מרובת משתתפים, ביום שישי, בשעות הצהריים אמא שלחה לה ולמשפחה ארוחה חמה ומפנקת בלי שאף אחד ביקש או שאל. היא סיפרה שפתאום הם שמו לב שהיו בצום ובאפיסת כוחות עד ארוחת ההפתעה הזו שאמא שלחה.

אחת מגיסותי ילדה בערב פסח. אמא ארגנה קומנדו פסח, בעיקר את בני הנעורים, וכל מיני כאלו שכוחם במותנם וליבם פועם ובווער באש החסד. כך עבדו כמה שעות והרימו את הבית. נקיון, סדר מופתי. חלונות מצוחצחים ולא לשכוח מפה יפה עם עציץ חדש. שיהיה טוב בלב.

ואצלי, הו. כמה אמא הייתה בשבילי. בלי מילים, אמא התייצבה בצהרי יום אירוע או כניסת שבת. התחילה לחתוך ירקות, הכינה מגשי פירות, לחמניות קטנות בשלל צורות יצירתיות. סידרה את הכניסה לבית. שטפה, ניגבה והחזירה כלים למקום. ידעתי בכל ליבי שמישהו איתי כאן. בתוך עומס העומסים. בשצף טרפת החיים. יש מישהי שתמיד תהיה ותתן כתף.

בלי רעש, לתת בשביל לתת. פשוט לתת כתף כי צריך, כי כבד לסחוב לבד את אלונקת החיים.

בהדלקת נרות שבת, אמא יושבת בריכוז מול הנרות. הסידור של אבא בידיה. עוצמת עיניים וממלמלת תפילה חרישית. בשקט בשקט, לוחשת, כל הגוף שלה אומר תחינה. מתחננת, מתפללת, כך במשך חצי שעה, ארבעים דקות. משוחחת בפרטי פרטים, שיחה אישית עם ה'.

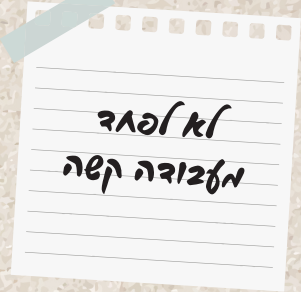
כשראיתי אותה ככה, הייתי מבקשת "אמא, תזרקי מילה גם עלינו", היא הייתה מחייכת ומסמנת לי ביד, אתם החיים שלי.

היא נהגה לומר לנו, אל תביישו לבקש מה' הרבה. "אפשר לבקש מה' הכל", "יד ה' לא תקצר!".

לאחר ששלומית נפטרה אמא היתה עם כאבי געגועים עזים. היא התקשתה להתפלל את תפילותיה הארוכות. בשבת האחרונה לחייה, סיפרה לי שהיא מתענה מהקושי שיש לה התפלל, יש לה געגועים לתפילה, אבל קשה לה לדבר. היגון חונק לה את הגרון. לבסוף מצאה פתרון. היא הייתה יוצאת למרפסת. מול הרי יהודה וים המלח. פורשת כפיים ואומרת בשקט "ה' תרחם עליו".

הבית של אמא ואבא היה מלא מלא באורחים.

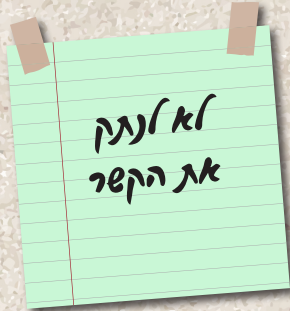
בשבתות כל החדרים היו בתפוסה מלאה. ולכל שבת, יש מוצאי שבת, משחקים מפוזרים, מיטות פתוחות, מזרנים בכל חדר, כל המצעים והשמיכות בשימוש, כביסות, מגבות גוף ומטבח שהצטברו במהלך השבת מתפקעים בסלי הכביסה. המדים של החייל שנתלו בכניסת שבת התייבשו ומחכים לחזור לקיטבג. פינת האוכל מתחננת לניקוי יסודי. הסלון, המטבח כולם זקוקים ליד אוהבת ומסדרת. במצבים כאלו אפשר להכנס לחץ ולחלישות הדעת... מאיפה להתחיל?!

אמא לימדה אותנו, "לא לפחד מעבודה קשה!" תתחילו מפניה אחת, כאילו היא ורק היא המשימה היחידה שעליכם לבצע. תסדרו, תנקו ביסודיות ובריכה ותעברו לפינה הבאה. תנצלו כבר את ההזדמנות להגיע לפינות שכוחות (תרוויחו את הבית מאורגן כל הזמן ותחסכו עבודה רבה לקראת חג הפסח). ככה תעברו פינה פינה, את בני הבית תגייסו על ידי עבודה בחשק ובשמחה(!) ולא על ידי פקודות וכך תתחילו שבוע חדש עם בית מתוקתק וסדר בראש.

עם השנים אנחנו, הילדים, הוספנו למשפט "לא לפחד מעבודה קשה", המשך, למה שאנחנו נפחד מהעבודה? "שהעבודה תפחד מאיתנו!" אז נאה דורש ונאה מקיים. מפשילה שרוולים להתחיל לארגן את הבית. שאזכה, שנזכה.

לאמא היה מנהג. בכל יום שישי היא התקשרה לברך "שבת שלום" חברות ומכרות שנעשו אלמנות. כך במשך שנים ארוכות. לא יודעת בודאות כמה, אבל בודאות מעל עשור שנים. ואתם יודעים, אלמנות, בדידות, קבלת החלטות לבד, התמודדות עם אתגרי החיים בלי חבר ובן זוג לחלוק איתו את השמחה והיגון. אמא הייתה מקשיבה, מחזקת במילים טובות, עוזרת במעשים קטנים ומועילים.

בשבעה באו לנחם נשים אלמנות שלא הכרנו שסיפרו שהשיחות האלו היו קרן האור שלהן בסיומו של שבוע ארוך וקשה. יום אחד התחשק לאמא להתקשר לאחת מהחברות הנ"ל באמצע השבוע, היא ענתה לה בנהיגה ברכב וכולה בעצבות. היא סיפרה שהיא כבר חצי שעה מחפשת חניה ולא מוצאת והיא אומרת לה, אתה רואה שאני צריכה חניה, ואני לא מבקשת ממך שתעזור לי כי לקחת את בעלי וקשה לי, לבד לי ואני ברוגז איתך.

אמא הקשיבה לה ואמרה: מזמן לא שמעתי תפילה כל כך יפה. תפילה מעומק הלב. תפילה בלב שבור. החברה ענתה, ברוריה, את צוחקת עליי? אני כועסת על ה'! אז מה, היא ענתה. כעס זה קשר. בטיפולי זוגיות כשבאים אלי, אני עובדת עם הזוג להפוך את הכעס לאהבה. אלו אותן מקומות בנפש. העיקר לא לנתק את הקשר. העיקר לא להיות באדישות. תמשיכי לדבר את מה שאת מרגישה. וה' יושיע אותך במהרה.

החברה באה לבית החולים, כשאמא הייתה בין שמים לארץ. ואמרה לנו "אני חייבת לה את החיים שלי, היא שמעה את כל המרירות שלי, את כל הכאבים שלי והיא לא נבהלה, רק חיזקה אותי שמוותר לי להרגיש כך. היא לא דחקה בי שאשתקם, שאתחזק. היא ריפאה אותי בכוח האמפתיה והאהבה".

איב מס' 15

אמא היתה דולה לפני שמקצוע הדולה נעשה לטרנד פופולרי. אמא ואבא היו חלוצים. הם יישבו את מדבר יהודה כשהכל היה חול ושממה. באותה תקופה לא היה נהג אמבולנס ולא רופא בישוב.

אמא התנדבה ללמוד קורס נהגי אמבולנס למרות שהייתה מטופלת בילדים קטנים. היא התחילה להציל חיים באופן פורמלי בלילות... אהבתה הגדולה הייתה להשתתף בלידות. היא הכירה מדעית את תהליך הלידה והיתה לה חכמת נשים והבנה עמוקה של נפש היולדת.

אמא הצטרפה לכל הלידות שלי וללידות של אחיותי ואיסותי. היא הייתה מוסמכת בעיסוי, בלחישת מילים טובות, בשליפת מיני מגדים מתיק ההפתעות שלה. לאחר הלידה מיד קיבלנו זר פירות חגיגי (עזר ביציאות...) ופיג'מה יפה וחגיגית.

כשהורים שלי שיפצו את הבית והרחיבו, אמא הזמינה דלתות ברוחב 90 סמ' והוסיפה מעקות בשירותים. למה אמא? למה את מכינה בית מונגש? "אני רוצה לארח יולדות שאין להם לאן ללכת"...

לאחר לידות זכינו לפינוק מארץ האגדות. אוכל חם וטעים, מרקים מכל מיני סוגים ומינים, בית מצוחצח ומצעים ריחניים.

היא נהגה לומר לנו, לידה זה ליד ה'! הרגעים המרוסמים ביותר. תנצלו את הרגעים האלו לבקש כל מה שאתם רוצים מה'.

איב מס' 16

אמא הייתה בהשתוקקות מתמדת לייצר מפגשים. דייט עם נכד אחד או שניים, דייט עם אחד הילדים, כשבאה לביקור אצלי, הביאה איתה כמה חברות, או אחיות, או חברות של האחיות.

מלכת החינגות. אלופת האינטראקציות. היית בירושלים ולא אמרת?? חבל, היינו נפגשות! את מתכננת שופינג במרכז העיר, חייבים לקבוע לקפה. יש לך משהו באוניברסיטה, הזדמנות לפגישה. חיבורים חיבורים, מפגשים מפגשים. בבית קפה, בסלון, קובעים להליכה, העיקר שנפגש. לפעמים הייתי אומרת לעצמי בלב, למה צריך לקבוע ביום שני, אם אך לפני רגע נפגשנו בשבת?!

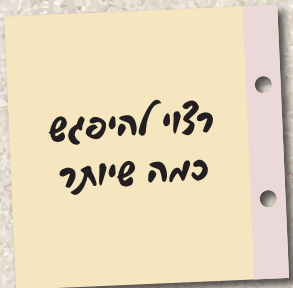
לעיתים הייתי מתעייפת מההשתוקקות הזאת... אבל אמא הייתה בטוחה שבאמת בלב, כולנו כמוה. מתגעגעים איך שנפרדים.

עכשיו, כשהיא לא איתנו, חיצים של געגועים דוקרים אותי מידי פעם, אני מתחילה להרגיש את ההשתוקקות הזו למפגשים, לביחד, לחיבורים. פתאום אני רוצה את האחים שלי יותר קרובים אלי, את הילדים שלי בתוך הוריד, אני ממש משתוקקת לאחייניות שלי שיבואו כבר לקפה. ואז אני אומרת לעצמי, אולי בגלל כל האובדנים אמא היתה זקוקה לביחד יותר מהרגיל? אבל התשובה בפשטות היא לא. גם לפני המכות היא הייתה כזו, אישה של חיבורים. געגועים תמידיים לביחד. בכל אחד היא ראתה בשר מבשרה וממש לא רק משפחה, מין נשמה כללית כזאת.

שנזכה לחוות ולהרגיש.

שנעז להודות בגעגועים לביחד.

שנראה בזולת אור ומקור תמיכה ושלא נראה בו עול.

אמא הייתה אישה פשוטה! היא סימלה כל מה שהוא פשוט. לא שטוח. פשוט. נקי. קו לקו, צו לצו.

היא חיה את החיים (המורכבים) בפשטות. היא עברה את הדרמות בלי דרמטיות. היא הייתה פשוטה. ונקיה. ונטולת סיבוכים מחשבתיים. גם כשהאירועים היו מורכבים אמא חוותה אותם בפשטות. למשל כשהמטפחה התרחבה, היו כל מיני חיבורים ומפגשים תרבותיים שונים. גם כשאחותי הגדולה ואני התחלנו לחתן ילדים, הבנו את המשמעות של חיבור עם עוד מטפחה עם מנהגים וסגנונות, באזורים האלו אפשר ללכת לאיבוד. בלי להתכוון. להיפגע, לפגוע, לפחד, להתנגד.

פשוטים הדברים
ואוהר במ אנוש

אמא לימדה אותנו, תעשו את הדברים פשוטים! המחוחתנים רוצים משהו שלא חשבתם עליו? לא רוצים משהו שחשוב לכם? תתייחסו לדברים בצורה עניינית. פשוטה. דברו ב"מסרי אני". "אני לא מבין", "קשה לי"... בלי להאשים אף אחד. תהיו פשוטים. ותרו על דרמות. התבוננו באחגרי החיים עד כמה שניתן בצורה עניינית.

כולם חושבים גם מחשבות טובות. לכולנו יש לפעמים "התקפים של רצון טוב", פתאום בא לנו להתעניין במישהו, פתאום מתחשק לנו לזוהר ולא להיות צודקים באיזה קונפליקט. לכולנו מתעוררים לעיתים הבזקים של רצונות טובים. העניין אצל אמא שהיא הייתה תופסת את ההבזקים האלו ומיד עושה משהו.

כשאחותי הייתה על עשר דווי, אחיינית קפצה לתת נשיקה ועוגה וסיפרה שהתינוקת שלה עם כאבי אזניים, לאחר יום, אחיינית מקבלת ווצאפ, "מה שלום אליענוש? מה אמר הרופא?", ההודעה הפשוטה הזו, לא עלתה לאמא במאמצים מרובים, רובנו לא היינו כותבים אותה כי מה, במצב כזה, מה קשור להתעניין בדבר איזוטרי

אזרר אהבה
אובה אהבה

ו"בריא" כל כך... אבל זו היתה אמא, תופסת קצה חוט של מחשבה טובה ועושה איתו משהו, מיד. לפני שיבואו עורכידינים של המוח ויסבירו כמה הרצון הטוב הזה מיותר, לא שייך ולא עובד...

כשאמא תפסה את הרצון הטוב היא לא פחדה ממצבי גיחוך או מהרמות גבה. כשלמדה ייעוץ גרונטולוגי, הבחינה שאחת המשתתפות הפסיקה להגיע, היא נגשה למרצה ושאלה מה איתה? המרצה אמר, כן, הבחנתי בהיעדרה, אבל תראי, היו לנו רק מפגשים ספורים, אני אפילו לא יודע איך קוראים לה, את מבינה, הקבוצה עוד לא התחילה להבנות...

אמא הלכה למזכירות, התעניינה, השיגה את השם והטלפון של אותה אחת, והתקשרה אליה, לשאול אם הכל בסדר.

החברה, שעוד לא היתה חברה, הייתה מאוד מופתעת מההתעניינות... אך מסתבר, שהיא הייתה זקוקה נואשות לעזרה. אישה בת 43, רווקה, עם הורים מבוגרים, החליטה להביא ילד מבנק הזרע. היא הייתה בשמירת הריון ולא היה מי שיטפל בה. אמא אימצה אותה בשמחה רבה. אפילו הלכה איתה ללדת...

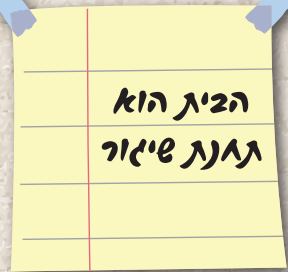
שזכה להקשיב לרצונות הטובים שלנו.

שלא נחשוש לצרף מחשבה טובה למעשה.

הורות זה מקצוע מעייף. טורחים, משקיעים, משקים, מטפחים, ולבסוף הוד רוממותם (הילדים) מחליטים מה הם רוצים לעשות עם החיים שלהם. מי הם רוצים להיות ועם מי הם רוצים לחיות. זו המציאות. השקענו כל כך הרבה ואין לנו say. הורים שמצליחים לקבוע על הילדים שלהם, מודים בשקט, בלילה, במיטה, הם מודים שזה רע. הם מודים כי הם פיספסו ולא הצמיחו את הילד שלהם אם הם בחרו עבורו איך לחיות ומה לעשות.

אמא נהגה לומר לנו תמיד, בית הוא תחנת שיגור. הילדים לא שלכם, הם בודאי לא אתם. תנו לילדים את הקרקע הכי פוריה לצמוח וללכת הלאה, תקימו את תחנת השיגור הכי מפוארת

שאפשר. הילדים שלכם ישגרו את עצמם בעוצמה, בגבורה, הכי רחוק, הכי גבוה, הכי עצמאיים. כבת, לפעמים הייתי בספק, האם אמא שמחה בבחירות שלי. חשבתי לעיתים אולי היא הייתה רוצה שאבחר אחרת? אבל ידעתי תמיד שהיא סומכת עלי, סומכת על הבחירות שלי, מאמינה בי שאסתדר. ואני יודעת שאני כאמא, רחוקה מדרגת האמון שנתנו בי כבת. אבל לפחות הייתה לי דוגמה אישית שהדבר אפשרי. כשמתפלק לי אוטומטית להיות "אמא הליקופטר" שמרחפת מעל ראשי לדיי ורוצה שבשילם דברים, אני אומרת לעצמי, בואי, תרגיעי. היי בסך הכל תחנת שיגור.

יש סיכון לגדול בצל אילנות גבוהים. לפעמים הצל יכול להסתיר את מה שגדל בסביבה...

שאלתי את עצמי, מה היה הסוד של ההורים שלנו? איך עם אמא ואבא כאלו גבוהים לא הוסתרנו? נראה לי שהסוד טמון ביכולת שלהם לקבל את עצמם בחולשתם או בקושי.

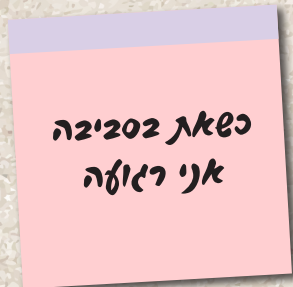
אמא ידעה לדבר את הרגשות שלה. היא הייתה אומרת לנו, "אני חוששת מכך וכן, הייתי רוצה שיקרה משהו מסוים אבל אני צופה כמה מכשולים בדרך". היא חיה את עצמה, בלי מסננים. ואנחנו, הילדים רצינו לתת לה פתרונות. לסייע, היינו שותפים ללבטים שלה, לקונפליקטים הפנימיים.

בשבת האחרונה לחייה, הייתה לנו עת רצון ושוחחנו כמה שעות, הייתה לנו מעין שיחת סיכום על החיים. היא אמרה לי, קשה לי מאוד, הלב שלי נשרף מרוב געגועים. אני מנסה לחיות, לשמח את עצמי. עשיתי מני לתאטרון ירושלים, קניתי כרטיסיה לסינמה סיטי, אני הולכת פעם בשבוע לשביל ישראל, אבל כלום לא עוזר באמת. היללות שלי קשים, נרדמת לעשר דק' ומתעוררת. אני לא רוצה להכביד עליכם ולא מספרת לכם מה באמת עובר עלי.

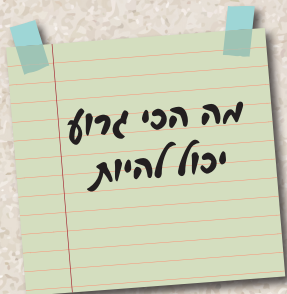
היא נתנה לי צוהר להתבונן בלב שלה, עצם השיתוף גייס אותי לסייע לה והיא אפשרה לי. היא קיבלה את הכתף שלי לשים את הראש, פיזית ונפשית. וכך כל החיים, בשמחות ובעצב, היא חיה את עצמה ונתנה לנו לחיות לצידה, העצמה אותנו. היא נהגה לומר לי "כשאת בסביבה אני רגועה", "כשאת בשטח קל לי להסיר אחריות..."

היה לנו ויכוח תמידי על כמויות האוכל שצריך לחמם על הפלטה לסעודת שבת. אני אוהבת לחמם לפי כמות הסועדים, אמא אוהבת לחמם פי שנים או יותר... ביקשתי ממנה, שכשאני באה לשבת ההיערכות לסעודת עלי ואני קובעת את כמויות האוכל שיחומם. לא רק שהיא הסכימה, היא עשתה מזה אירוע חגיגי. "אני לומדת מסך", "איזה אומץ ובטחון יש לך", ואני צחקתי, עניתי לה, אמא, באמת... מרעב כבר לא אחד לא ימות כאן...

שזנכה לחיות את עצמנו. שנצליח לדבר את הרגשות שלנו. שנהיה מספיק חזקים להיות חלשים ליד האוהבים שלנו.

לפעמים יש צמתים בחיים שצריך לקבל החלטה, אבל לא החלטה פשוטה, החלטה מורכבת. כזאת שגורמת לא לישון בלילה, כזו שמכאיבה בבטן, למשל לבחור בין טוב לטוב. או חלילה בין רע לפחות רע ואין לבן אדם שמץ של דעת ותבונה במה עליו לבחור.

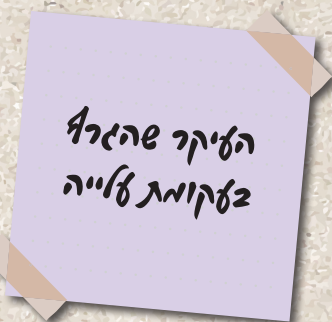

לאמא הייתה שיטה להכריע בצמתים הללו. והאמת שהיא קיבלה אותה בירושה מסבא שלי שהיה ענק שבענקים, הרב גץ. קבלו את הסוד: עליכם לשאול את עצמכם, מה הכי גרוע יכול להיות? דמיינו היטב את "הגרוע" שיכול לקרות. אם אתם עומדים בו - לכו עליו. אם אתם קורסים ממנו, עזבו.

כך אחיינית קיבלה החלטה באיזה מסלול שירות לאומי לבחור, כך קיבלנו החלטה האם לרכוש דירה, כך אמא ייעצה לזוגות שלה, שבאו לייפוע זוגי בהחלטה האם לשקם את היחסים או לפרק אותם. אמא עזרה לדמיין את התרחישים, להבין היטב את מחיריהם. קצת מפחיד לתת שמות ולהמשיג פחדים. אולם התהליך בונה כלים של אומץ ותבונה לקבלת החלטה מושכלת.

נסו את זה. חשבו על דילמה שמעסיקה אתכם, שאלו את עצמכם, מה הכי גרוע יכול להיות? אם אתם מסוגלים לעמוד בכך, לכו על זה. אם לא, וותרו.

אמא שלי לא הייתה ממוקדת בחייה ביעדים ובתוצאות. היא חיה חיים שהם אך ורק תהליך מתמשך, ומהו תהליך? עליות ומורדות, שמחות ועצב, כיסופים ומפגש, דבקות וריחוק. בתהליך יש נסיגות, התקדמות, מתווספים ויורדים משתנים, בתהליך הכל יכול לקרות.

"העיקר שתהיו במגמת עליה", גם אם אתם נופלים ומותר ליפול, אל תדרדרו לשאול. הנפילה עדיין תהיה גבוהה יותר מהנפילה הקודמת.

אמא לא נתנה לעולם הזה לבלבל אותה. היא הייתה כל כולה ממוקדת בלהתקדם עוד צעד. בלראות התקדמות של אחר, גם בצעדים קטנים, מדודים. היא נהגה לומר לנו, נפלתם? לא נורא, יש כאן "שכר לימוד".

העיקר שתהיו במגמת עליה.

ואני חושבת שזהו סוד חיי הנצח. לראות את הדרך ולא רק את היעד, לחפש תנועה והתפתחות ולא רק להגיע ליעד וחסל. אפשר היה לחשוב שאמא לא עבדה או לא הייתה מחוייבת לתפוקות ולתוצאות. אך ההפך הנכון. אמא ניהלה 5000 עובדים! ועדיין היא הסתכלה על החיים במשקפיים של נצח, של מהות, של חמלה ושל התקדמות, בצעדים קטנים. העיקר שנהיה במגמת עלייה.

טיפ מס' 23

כמה פעמים
אחר היום
שאלה אוהב?

הגיסות שלי מספרות, שבכל פעם שהאחים שלי שולחים להם הודעה "אישתי תדעי שאני אוהב אותך", הן עונות, "מה, דיברת עם אמא שלך?"

ככה, היא הייתה שולחת להם תזכורות, להגיד לנשים כמה אוהבים אותן, לא להתקמץ במילים טובות.

נשארתי עד מאוחר במשרד, בעלך מטפל בילדים ובבית, תכתבי לו תודה. תודה שאתה שותף, תודה שיש לי מישהו

לרוץ איתו. להיות נדיבים במילים טובות, נדיבים בהכרת הטוב, לא לפחד לאהוב ולא לחשוש להיות נאהבים, בלי גבולות ובלי מצרים.

אף פעם לא לראות את הטוב כמובן מאליו ואם מתבוננים, יש כל כך הרבה טוב. גם באבל, גם בשכול.

שנזכה לומר מילים טובות לאוהבים שלנו.

שנזכה להודות, שנזכה לאהוב.

טיפ מס' 24

אשתי כל מה
שאלה אוהב?

אמא לימדה אותנו "תהיי קשובה לעצמך", רק אם את יודעת מי את ומה מתאים לך, את באמת יכולה לעזור ולהיטיב עם אחרים.

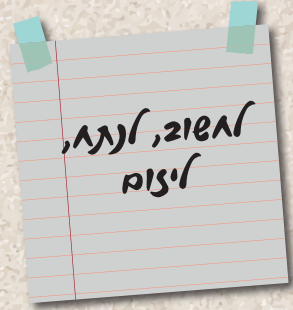
דודה יפה גץ אמרה לה פעם, השם שלך ברוריה, ואת כל כך ברורה. כל כך לא מסובכת, מבררת עם עצמך כל הזמן איפה את עומדת ומה טוב לך.

זהה הסוד הגדול, קשב עצמי לא מוליד אגואיזם. קשב עצמי שיש בו תהליך בירור, מוליד חיבור פנימי וחסד. לעיתים

מפחדים להקשיב שמא יהיה קשה מידי לממש את הרצון הפנימי אבל שוכחים שהרבה יותר קשה וכואב להיות בניחוק.

שנזכה להקשיב לעצמנו, לברור את המוץ מן התבן ולעשות מה שאנו אוהבים. שעושה לנו טוב.

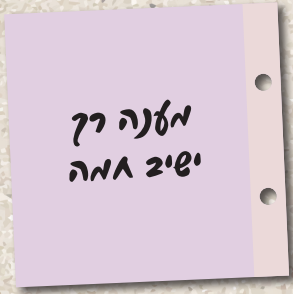
אמא הייתה פרואקטיבית כלפי החיים. הם לא משכו אותה באף, אלא היא אותם. כשאמא נתקלה במצבים כגון בחירות, היא חשבה מה נכון לדעתה למדינה. והיא פעלה, יזמה, שכנעה, עשתה. כמה שנים היא הייתה סגנית ראש מועצת בנימין, יו"ר מזכירות הישוב מצפה יריחו, עמדה בראשות ועדות שמנהלות את היישוב, כל זאת בנוסף לקריירה התובענית שלה כסמנכ"לית משרד הדתות.

גם במשפחה, הגרעינית והמורחבת היא חשבה, ניתחה ויזמה. משהו לא טוב לך? מתנהל לא לשביעות רצונך? קדימה! חשבי. מה הבעיה, נתחי את המצב והתחילי ליזום פעולות לשיפור המצב. אני יכולה לומר בביטחון שאמא ואבא לימדו אותנו לכתוב תכניות עבודה, לא לראות קירות. זתומרת לעבור דרך קירות, כי קירות יש רק בדמיון, אפשר וחובה לעשות. משהו לא עובד טוב? לחשוב, לנתח וליזום.

כי אפשר לשפר כל מציאות. נאיביות? ממש לא. אמונה בצעדים קטנים בדרך אל הטוב. שנזכה.

לפני מספר שנים, התחלתי עבודה חדשה. בחודשיים ראשונים הכל היה נחמד אך כשנקלטתי באמת בעבודה התחילו בלאגנים. כל הבוסית שלי התגלתה כאישה קשה, ללא משפחה וחברים, עולמה היה מקום העבודה, מקום לא קל בסביבה קשוחה וככה היא התייחסה אל העובדים. בקושי היא הצליחה לסנן "בוקר טוב". הדבר היחיד שיש לה לומר אחרי ימים קשים בעבודה כשאני כולי חדשה, טובעת בעומס, בלחצים מכל הכיוונים ובמרדף אחרי ההספקים החשובים באמת, היה רק ביקורת (פעם, ברגע של זעם היא כינתה אותי "מטומטמת") הבוסית החלה לרדת לחיי, לתפוס אותי על קטנות ולהעיר לי ללא הפוגה. ידעתי שאני עושה

את מלאכתי נאמנה, אך היא הייתה נגדי כל הזמן. אבל השיא הגיע כשהיא עשתה לי תכנית עבודה לא הגיונית, כאן לא יכולתי כבר לשתוק. הרמתי טלפון. היתה שיחה קשה. מיד לאחר מכן התקשרתי לסבתא. והיא, בחכמתה משתתפת בכאבי. כועסת על הבוסית. מספרת לי גם על ההיא והיא כמה קשה להן עם הבוסיות... זה בטח מקנאה, היא אומרת. מפרגנת לי עד שהמטפחת שלי עפה. ואז, כשהלב שלי רפוי ונינוח יותר... היא נותנת לי זיית הסתכלות אחרת, מרחמת על הבוסית, על החיים המסכנים שלה. על הבית הריק שהיא חזרת אליו. היא נתנה לי להרגיש כמה אני לא לבד, מוקפת אהובה ושמורה. עוד כמה עצות פרקטיות להמשך ואנחנו מסכמות שאמשיך לעדכן אותה בהתפתחויות. קיבלתי אוויר לנשימה...

ראש השנה הגיע. סבתא אומרת לי, תכתבי לה בהודעה "שנה טובה". אמרתי לה - כתבתי בקבוצה לכולם... לא. היא אומרת לי. תכתבי לה בפרטי. בטוח סבתא? כן כן, תכתבי. ואני... מה שסבתא אומרת אני עושה. כמה זה היה קשה... עד שמצאתי ניסוח עם ברכה שהרגשתי שלמה לברך את הבוסית.

וכעבור עוד חודשיים בערך. סבתא באה לבקר אותי בעבודה, עם פינוקים ואוכל טוב. דיברנו והיה כיף. ואז סבתא אומרת לי, אני רוצה לפגוש את הבוסית. את בטוחה סבתא? אני מסופקת. כן כן בואי נלך יחד. טובבב אני גוררת רגליים. מגיעים אליה. היי תכירי זאת... והיא מתקדמת... כאילו לא רואה אותי בכלל, אבל אני מתעקשת... תכירי, זאת סבתא שלי. והינה היא שמה לב... שלום. היא אומרת וממשיכה הלאה. אני נבוכה. עושה לסבתא פרצוף של "אמרתי לך שהיא טיפוס..." אבל סבתא לא מוותרת בקלות.

בלי לחשוב פעמיים נגשת אליה ואומרת. נעים מאוד, אני סבתא של העובדת החדשה. ומתחילה לפרגן לה!!! לא פחות ולא יותר! איזה דברים טובים... והבוסית מחייכת ואומרת כן? תודה... נחמד לשמוע... והולכת. אני אומרת לסבתא שאני מאוד מקווה שהיא לא מבינה מזה שכל מה שאני מספרת עליה זה עצבים גדולים ורק שלא תעשה לי יותר בעיות. וסבתא אומרת לא... יהיה בסדר.

ועוד איך היה בסדר. כשסבתא נפטרה הבוסית חיבקה (!!!!) אותי, האירה לי פנים. וכשאמרתי לה את זוכרת אותה? היא באה לבקר פה לא מזמן. היא ענתה לי "בטח. צעירה כזאת. היתה פה ואמרה שאת מספרת עלי דברים..." "בר"ה הזה, שלחתי לה שוב הודעה בפרטי. הסתכלתי על ההודעה משנה שעברה... הפעם הברכות היו הרבה יותר שופעות, מהלב...

איב נסי 27

עבורי היא הייתה ממש כמו אמא. לא כמו. אלא ממש. כתובת ועוגן לכל ארועי החיים.

בלידות הראשונות שלי, אחרי זמן התאוששות אצל אמא שלי. הלכתי אל סבתא ברוריה, לימי התאוששות ורפואה אצלה. לא וויתרתי עליהם. שם היא פינקה, האכילה, עודדה וריפאה אותי. כשחזרתי הביתה תמיד הייתי כבר עם כוחות. מסנה ומאישיותה. חברות שלי לא האמינו שזה מה שאני עושה אחרי לידות, הולכת לחמותי. תמיד היינו צוחקות ואומרות שיחסי חמות-כלה פסח עלינו. ואנחנו תיקון של כל הבדיחות והקיטורים.

הייתי גאה להיות הכלה שלה. לכל מקום שהלכנו ביחד, היא כמו טווס הציגה אותי לכל עובר ושב. "זאת כלתי המקסימה והנהדרת", הרגשתי אהובה ללא תנאי. מיוחדת. אהבתי את עצמי קצת יותר בנוכחותה.

הטיפ שנתנה לי ופמפמה שוב ושוב, לאהוב את הכלות שלי טרם הגעתן, טרם אני מכירה אותן. כבר עכשיו להכין את הלב ולהרחיב אותו עבורן. שכשהן יגיעו ביום מן הימים, הן ידעו שחיכיתי להן. את צריכה לאהוב את הכלות שלך מלכתחילה, לא משנה מי הן באמת, מעצם בחירת הבנים שלי בהן. להרעיף עליהן אהבה ומתנות. לימים כשאת תקני מתנות לילדים קודם כל תקני לכלות שלך. הילדים שלך בטוחים באהבה שלך. הכלות לא וצריך להזכיר להן שכן. ככל שתאהבי את הכלות שלך, הבהן שלך ירגישו גב-מוגן ועטוף זה עוזר לשלום בית.

האיש שלי אומר "במריבות בינינו, אין מה לשתף ולהתייעץ עם אמא. היא ממיילא תמיד תהיה לטובתך..."

ללכת בעולם עם ידיעה שיש אדם שכל כך אוהב אותך לא משנה מה, מתי ואיך. זאת מתנה גדולה לחיים ולמשמעותם.

היום היא איננה, אך האהבה והמילים שלה מהדהדות לי מידי יום. כי את האהבה אי אפשר לקחת... ואני ביתניים, מחכה בסבלנות לכלות שלי. וכבר אוהבת אותן.

אהבתי את אמא

במקצועי אני דולה ונהגתי לשתף את דודה ברוריה בליווי של לידות. בסיטואציות ובדינמיקה עם זוגות ותמיד הייתה לה תובנה, הסתכלות אחרת זוית נדירה על החיים. שלחתי אליה זוגות לייעוץ, היו זוגות שהיא הצילה להם את הנישואים. כששלחתי אליה זוגות ידעתי שאני שולחת אותם לאישה הכי חכמה שתעזור להם ותשכין בניהם שלום. היא נתנה לי עיצה שמלווה אותי היום בכל צעד, "שימי את עצמך בנעליים של האישה, הכנסי לראש שלה. ואז תוכלי להבין אותה טוב יותר." אני זוכרת שהייתי ילדה קטנה היא טיפחה אותי וסירקה אותי עם קוקו מתוח או קוקס הדוק. אמרה לי "חשוב להיראות יפה

כקפה,
הולכים לניחוח

ומטופחת" ואכן גם ביומה האחרון נראתה נסיכה מטופחת, יפה כל כך! כשהייתי נערה מתבגרת ועבדתי בפיצה של אבא שלי, סבתי גרה אצלנו ואמא טיפלה בה במחלטה. היה לי קשה שהיא הייתה בחדר שלי ושיתפתי את דודה ברוריה, ברוריה עודדה אותי והעצימה אותי שאני פשוט נערה מדהימה ואיזה כיבוד הורים אני עושה. למרות שהייתי מתבגרת שובבה, ברוריה חיזקה אותי כהרגלה ונתנה משמעות לוויתור שלי. למרות שהיא הייתה טרודה בטיפול באמא חולה, היא ראתה את המצוקה שהייתי נתונה בה. פשוט נדיר לקלוט סיטואציה ולתת תשומת לב לילדה שוויתרה על החדר שלה לטובת סבתא החולה. אני זוכרת לפני החתונה שלי, ברוריה ישבה לסרוג לי כיסויי ראש. כשהיא שואלת אותי איזה שילובי צבעים אני אוהבת, תך כדי שהיא מעריפה עלי מחמאות שאני מהממת עם הכיסוי ראש ואיך זה מחמיא לי. גם עם שיער בחוץ וגם בפנים. בלי לשפוט, בהכי פשוט, מחמם ומרחיב את הלב. זכיתי שתהיי דודה שלי.

אחרי ששלומית נפטרה ראיתי כמה שסבתא שבורה. רציתי כל כך לשמח אותה ולו במשהו קטנטן אז החלטתי ללמוד עיסוי. ידעתי כמה שסבתא אוהבת ונהנית מעיסוי, כך אוכל להקל ולנחם אותה במה שהיא עוברת.

להיות שוגף בכל הזב,
המאשה והגפולה.

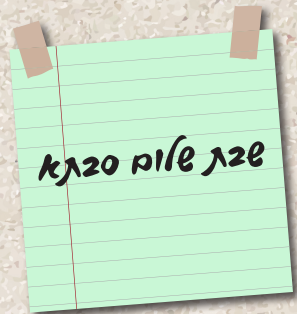
נרשמתי ללימודי עיסוי. ואכן, כשסיפרתי לסבתא שאלמד זאת היא אמרה לי "אני הקליינטית מספר אחת שלך". שתבינו שסבתא סידרה את הלחז שלה בהתאם אלי. היא אמרה לי במילים פשוטות, את קודמת להכל. שלחה לי כמה פעמים הודעות, אילו ימים לשריין לנכדה היפה שלי? מתי אנחנו קובעות? אז כל יום שני, נפגשנו לפני השיעור מוקדם בבוקר. סבתא אמרה לי, מחמם בבוקר אני לרשותך. אמרתי לה, סבתא אני קצת מתעצלת להגיע ולנסוע כל כך מוקדם. אז

היא ענתה לי אין בעיה, רק תדעי שמתי שתרצי, אני שלך. סיכמנו לשבע וחצי-שמונה. סבתא התייצבה מלאה במרץ ובחשק. ובשעה/שעתיים של טיפול, סבתא ניצלה את הזמן לשיחות מעניינות ועמוקות על החיים. סבתא שיתפה אותי בדברים אישיים, ותובנות שלה שנשארו בי חזק מאוד. הרגשתי שהלב שלה נפתח בזמן הזה, זה מילא אותי סיפוק גדול.

סבתא הביאה לי סדין חימום ומגבת במתנה, כדי לתת לי פוש ושמחה להמשך. אחרי כל מפגש היא הזמינה אותי לבית קפה, היא רצתה "להחזיר" לי גם כן טוב. היא לא ידעה כמה טוב היא נותנת לי בעצם נוכחותה. היא חיזקה אותי "אם אקבל טיפול - כזה בכל שבוע אני מבריא", כמה שסבתא העצימה. כמובן שאחרי כל מפגש שלחה לי הודעות כמה היא נהנתה ואיך היא מרגישה טוב יותר, העצימה והעצימה. כעבור כמה חודשים, החלטתי לנסות ולהתחיל להתאמן על אנשים בתשלום. קבעתי בן רגע עם מספר אנשים, והנה הגיע הבוקר הראשון. מצאתי את עצמי מאוד לחוצה ומפוחדת מהמחויבות. היה לי ברור שסבתא היא זו שתתן לי אמונה בעצמי ובמי שאני. סבתא כל כך התלהבה וישר נתנה לי כמה טיפים לאיך החדר צריך להיראות, מהם הכללים החשובים ליצירת אווירה נעימה, מה לשאול ואיך לתקשר עם המטופל. כמובן הוסיפה - כמה היא גאה בי ואיך היא שמחה בי, ושהמחיר שאמרתי הוא כל כך מצחיק, שבפעם הבאה אני צריכה מינימום להכפיל. בסיום הטיפולים סבתא התקשרה ושאלה במלוא השתופות והאכפתיות איך היה, אומרת שהתפללה עלי ושהדליקה נר לכבודי. כל כך הרגשתי אותה איתי. יום למחרת היא התקשרה אלי ואמרה לי שיש לה רעיון לאיזה אור בחדר כדאי שיהיה; קבענו שניפגש שוב ביום שני בבוקר, כרגיל. אז נסעתי כבר ביום ראשון כדי לא לפספס זמן איכות עם סבתא.. ובראשון בערב מודיעים לי שסבתא קיבלה אירוע מוחי.. ממש הרגשתי שסבתא נתנה לי צוואה להמשיך, שכלולים בה טיפים טובים והרבה אמונה בעצמי שאני כל כך טובה, תודה על הזכות סבתוש.

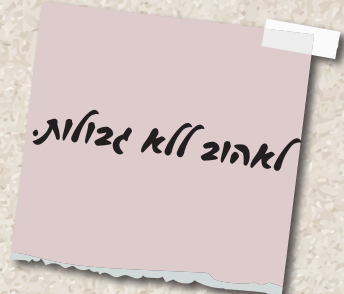
איב נסי' 30

כל שבוע השתדלתי להתקשר לסבתא, לאחל שבת שלום. שבוע אחד התקשרתי בזמן שהיא כבר קיבלה שבת והיה תא קולי. (כידוע סבתא קיבלה שבת מוקדם) אז שלחתי לה הקלטת וואצפ של שבת שלום. במוצ"ש, סבתא ראתה ושלחה לי שבוע טוב נכדה יפה של סבתא, מה שלומך? איך היתה שבת? אותה שבת, היה לי לא קל בכלל. לא רציתי לדבר על זה, אז התחמקתי מהשאלה, ועניתי בתגובה שהיתה שבת מעניינת. בקלות היה ניתן לעבור הלאה, אך סבתא לא ויתרה, וככה המשיך להתנהל בינינו דו שיח שבו היא הצליחה להוציא בדיוק מה שהיה לי ומה שכאב לי. בסיומה של ההתכתבות סבתא כתבה לי מהם שיעורי הבית שלי כדי שהמצב ישתפר. הרגשתי שהוקל עלי, ואיך זכיתי שזכיתי בסבתא כזו שמבינה אותי ושעוד נותנת לי הדרכות כיצד לפעול.

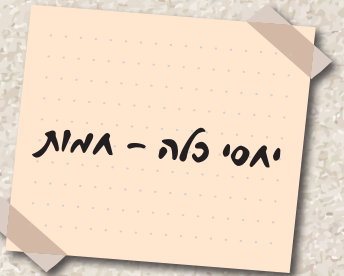

הוואצפ שלי עם סבתא מלא מלא בלבבות, במילים של מלא אהבה, אוהבת אותך מיליונים, ועוד כל מיני כאלו כי סבתא פשוט שפעה אהבה ללא מספר ומחסום. פשוט אהבה ואהבה.

כמה בני אדם זקוקים למישהו שיאהב אותם, שיחבק אותם, סבתא פשוט אהבה ורפאה אנשים. נתנה להם הרגשה שהם לא לבד בעולם. פעם נסעתי עם סבתא באוטובוס למצפה. בתחנה חיכתה שם מישהי שכנראה היתה מהמטופלות הלא רשמיות של סבתא. סבתא התעניינה בה (למרות שלא ניראה לי שהיתה עם הרבה כוח), וההיא שפכה בפניה את כל תסבוכי חייה. היא סיפרה לה כמה שהמצב הכלכלי שלה דחוק ושהיא בדיוק למדה לעשות החלקות, אז סבתא ישר שאלה אותי אם אולי אני בעניין. האמת שממש לא הייתי בכיוון של זה אף פעם, אבל סבתא כל כך היתה נחושה בזה שזה יכול להיות יפה לי ששקלתי ברצינות גדולה האם לעשות אצלה, והתחלתי לעשות בירורים על הנושא. סבתא רצתה לעזור לאנשים, לשמח אותם ולהיטיב לעולם.

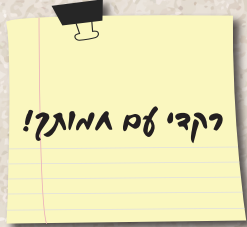
כשהתארסתי, סבתא אמרה לי כשאת באה למשפחת החתן "אל תבואי בידיים ריקות". תמיד תביאי איתך משהו... הנה תראי את (אחת הבנות דודות), מביאה פיצות לסעודה שלישיית. תביאי משהו. עוגיות. פרחים. משהו. ואכן, מאז עוגיות זה התפקיד שלי. לא תמיד מצליחה, אבל משתדלת. מאמץ קטן שנותן בלב את השדר "את (חמותי) לא לבד בהכנות השבת".

לפני החתונה שאלתי את ספתוש איזו הנהגה היא מציעה לי לאמץ לקראת החתונה. סבתא ענתה "התקשרי לחמותך בכל יום שישי לברך ולאחל לה שבת שלום". מה, רצינית ספתוש? פדיונות... כן. זה מאוד משמח. טוב... התקשרתי. השיחה זרמה כמה דקות. זהו. לא היה הרבה מה לומר... ואז חמותי התחילה לשתף מה שלומם ומי אצלם ועוד כמה דקות עברו, השיחה זרמה ממש נחמד! כך שיחות יום השישי נמשכו כמה שבועות. אחרי חודשיים בערך, חשבתי שאולי זה קצת מעיק על חמותי. אחרי הכל, לא היה לנו באמת על מה לדבר. זה די מביך כל השיחות האלו, חשבתי לוותר. נתתי הזדמנות אחרונה והתקשרתי. וואו כמה שמחה שמעתי ב"הלו" של חמותי, כאילו כל השבוע רק חיכתה שאתקשר כדי לעדכן אותי בדברים שהם עברו השבוע, ולהתעדכן מה היה איתנו... מאז לא הפסקתי כמובן. ואני ממש חושבת שזה משפיע לטובה ובונה טוב את הקשר המיוחד שלנו.

באותו הקשר. סבתא כל הזמן הייתה דוחפת אותי לשלוח תמונות של הילדים לחמותי. כל הזמן, שלחת לה הבוקר תמונה? והבוקר? היה לה חשוב שהקשר שלנו יהיה טוב. שנהיה קשורות. שחמותי תרגיש שאכפת לי ממנה. והרי תמיד אכפת לי ממנה... אבל סבתא ידעה להפוך את האכפתיות למעשים, לתרגם אותם לכך שגיעו בלב של השני. היא הטמיעה בנו שלא מספיק רק לחשוב משהו טוב על מישהו, כדאי לדאוג לכך שגם ידע את זה. להוסיף אהבה. להוסיף חיבור. להוסיף קשר.

סבתא היתה אלופה בלטפח ולהשקיע בקשרים כבר מהשניה הראשונה. אני זוכרת שהגעתי, כלה חדשה ונרגשת למשפחה חדשה ואוהבת. אבל אתם יודעים איך זה... גם המשפחה הכי חמה ומקבלת בעולם, תמיד התחלה צריך ללמוד ולהכיר..

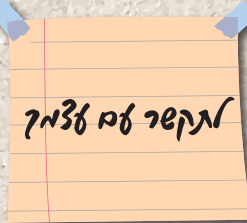

אני זוכרת את עצמי מגיעה מהחדר ייחוד היישר לרחבת הריקודים ורואה מולי את אמא. מיד תופסת אותה לרקוד איתה.. אמא מכוונת אותי לסבתא. אז תפסתי את סבתא והיא אומרת לי, דבר ראשון רקדי עם חמותך! יאללה רעיון נהדר. אנחנו רוקדת, נהנות, שתינו מתרגשות.. והנה, רואה את אמא

בזווית העין. אולי הגיע הזמן עכשיו לרקוד איתה. תופסת את אמא והיא אומרת לי - רקדי עם חמותך! טוב אני אוהבת את חמותי, כיף לרקוד ולשמוח יחד, ואני מושיטה ידיים לחמותי. עוד כמה סיבובים עם חברות ובנות דודות, ואני מזהה את סבתוש באיזורי. איזה כיף! עכשיו אתפוס אותה לסיבוב.. והיא, שוב מכוונת אותי לאמא של החתן שלי...

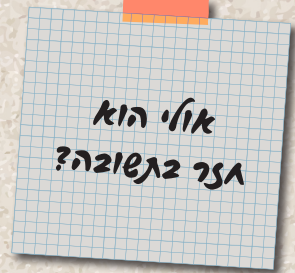
אחרי כשנתיים מהחתונה, ישבנו חמותי ואני בכיף ושוחחנו. היא מספרת שהשבוע הייתה בחתונה של בן של חברה. ואיזה מסכנה האמא של החתן. כל החתונה הייתה בצד. קצת רקדה עם החברות שלה. אבל בגדול כל החתונה הייתה בצד. ואז אומרת חמותי המתוקה "את לא יודעת כמה לא קל להיות האמא של החתן. הכלה תמיד עם החברות שלה והמשפחה שלה, והאמא של החתן נדחקת לקרן זווית... איזה מזל שיש לי כלה, שכל כך התחשבה בי בחתונה שלה, ורקדה איתי בלי סוף ואני בכלל לא הייתי בצד, הייתי רוב הזמן במרכז.. איזה כיף ליי!" ואני בהלם. פתאום הבנתי. איזו זכות זכיתי!...

כשהכרתי את אישתי, הייתי בן 17 והתאהבתי מעל הראש. הייתי מבולבל, סוער, מופתע מעצמת הרגשות שהציפו אותי, לא ידעתי מה לעשות ואיך לפעול. זה היה מצב שלא הכרתי. התלבטתי מאוד מה לעשות ולמי לפנות לעזרה. התביישתי לדבר, אפילו לא ידעתי למצוא מילים להסביר מה עובר עלי.. אחרי כמה ימים של בלבול גדול, החלטתי להתקשר לסבתא. סיפרתי לה מה עובר עלי, הייתי ממש במבוכה. אף אחד לא הכין אותי לתחושות ולחוויות של נער מאוהב... סיפרתי וסיפרתי לסבתא מה אני מרגיש, קפצתי מעניין לעניין, דמעת, נחנקתי. סבתא הקשיבה והקשיבה. חיזקה אותי, הצחיקה אותי, הרגיעה אותי שאני בסדר, בירכה אותי שזכיתי להתאהב בנערה מתוקה

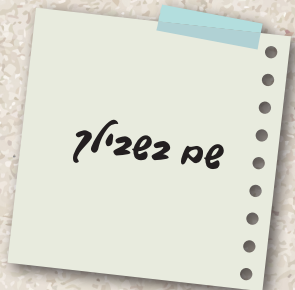
וכל כך מקסימה. אחרי כמה דקות של שיחה עם מילים טובות ומרגיעות, סבתא אמרה לי, אתה יודע מה אתה באמת צריך? להיות מסוגל לדבר עם עצמך. להסביר לעצמך מה אתה מרגיש. לסדר את המחשבות שלך. אמרתי לה, סבתא, מה לדבר עם עצמי, מה אני איזה פסיכופט? היא אמרה לי, מה פתאום, זה כלי נהדר לחיים. אדם צריך להיות מסוגל לדבר אל הלב שלו. כמו חנה, "וחנה מדברת על ליבה". תשמעי סבתא אין לי שום מסוגלות לדבר עם עצמי, אתה יודע מה, יש לי רעיון. בוא נפתח קבוצה בווצאפ, אתה ואני. תכתוב לי דברים שאתה מרגיש, ואני אענה לך בשאלות: מה בדיוק מפריע לך, ממה אתה חושש, לאן הלב שלך מכוון אותך ללכת. אתה תתרגל לענות על שאלות מהסוג הזה, שהן שאלות מבררות. שעוזרות לך לעשות מיקוד וסדר במחשבות. כשתרגשי שאתה מספיק מיומן לשוחח עם עצמך, אני יצא מהקבוצה ואתה תמשיך את הבירורים הפנימיים רק איתך. וואלה סבתא. אני זורם.

במשך כמה חודשים התכתבנו, ואז היא אמרה לי, אני חושבת שאתה כבר ממש מיומן בשיחה ובבירור המחשבות שלך, מה אתה אומר? הסכמתי איתה. היא יצאה מהקבוצה, עד היום אני ממשיך בשיחות הפנימיות שלי. כל פעם שקשה לי אני כותב לעצמי ועושה סדר מחשבות. מאז גיל 17, עברו כמה שנים. סיימתי ישיבה תיכונית, התחלתי ישיבה גבוהה, התגייסתי, התחתנתי, יש לי כל מיני התמודדויות, ואני עושה לעצמי סדר ובירורים במה שעובר עלי. בקבוצתי ווצאפ סבתא פתחה לי "סבתא ועצמי".

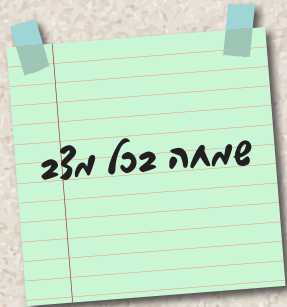

מעשה שהיה כך היה, פעם אחת, אחת הבנות של ברוריה אירחה מישהו שמההיכרות האישית שלי היה לי ממה לחשוש והייתי נזהרת. דאגתי ממנו ואמרתי לברוריה למה הבת שלך מזמינה אותו לארוחות?! למה אתם מאמצים אותו? אני לא הייתי מכניסה אותו אלי הביתה.

ברוריה הביטה בי בעניים בוחנות ומלאות חמלה ואמרה לי בקול רך ורגיש אבל גם בתקיפות. אולי הוא חזר בתשובה? האמת שבתחילה די התנגדתי לאמירה הזו ואמרתי גם אם חזר בתשובה הוא לא היה נכנס אלי הביתה. עבר זמן חשבתי על הדברים ושיחזרתי אותם לעצמי. הם חדרו ללבי, האמירה הזו לא דילגה מעלי. מאז היא מלווה אותי יום יום, היא מלווה אותי מול משפחתי, היא מלווה אותי בעבודתי, היא מלווה אותי במחשבותי. כל יום ברוריה מביטה בי ואומרת לי, אולי הוא חזר בתשובה? אני אומרת לעצמי תני צ'אנס, תהיי יותר רכה. ואני מודה שמשהו השתנה אצלי, גם ברגעים הקשים שלי בעבודתי. משהו מדבריה חלחל לתוכי, משהו בגישה שלי השתנה, היום ההסתכלות שלי אחרת. הרבה יותר רחבה ומפרספקטיבות חזויות שונות. המשא ומתן מול הצד השני עם הרבה אמפטיה סבלנות וסובלנות. הפתיחה שלי בדיונים מתחילה בגישה חיובית, פחות לוחמנית. אני לא מחפשת אשמה, אני מנסה להגיע לפיתרון המעשי. להגיע אל הדרך הנכונה. "אולי הוא חזר בתשובה" זה חלק ממני.

לפני 41 שנים אבי נפטר, אני שהתייתמתי תינוק צעיר וגדלתי ללא אם, אבא היה בשבילי אב ואם. הייתי שבור נפשית. במעמד הלוויה הגיעו המונים והרחוב הראשי נחסם לתנועה, אנו, האבלים צעדנו בראש לתחנת אוטובוס שאסף אותנו לבית העלמין. אודה ולא אבוש, מתוך המאות שהיו איתנו כמעט לא ראיתי אדם. מכל ההמונים, אישה אחת, עלמה אחת צעירה באה לקראתי, באמצע המסע, מבקשת לנחם, כמובן ברוריה היקרה, חוצה שיירה, מחזקת ותומכת, תמונה זו לא משה מזכרוני עד היום. הערכת אליה כל השנים הייתה ענקית, אוהדת ומוקירה, נתנה לי הרגשה כאילו רק אני בלבד שם, מעולם לא הרגשתי שלא בנוח במחיצתה, אישיות אצילה, מתחשבת ומאירת פנים לכל.

בחתונתה של ביתי שהיתה צריכה להתקיים מתחת לכיפת השמים, ברוריה לא יכלה להשתתף מכיון שהיתה בשנת אבל על אימה ז"ל ולכן היא ביקשה להצטרף אליי למאפרת. כשאנו יוצאות לרחוב חשכו עיניי. כל השמים קודרים ומזג האוויר היה אביך ונלחצתי מאוד. וברוריה כמו מלאך משמים תופסת אותי ואומרת "היום החתונה של ביתך, היום את שמחה בכל מצב" ואכן ירד גשם עם אבק, שמלת הכלה של ביתי הייתה כמו שמלת השבת של חנה'לה, האורחים נרטבו בגשם עם אבק ולא היה לאן לברוח, פשוט החתונה הייתה נהרסת לי אם לא דבריה של ברוריה הנשמה הטובה. שהדהדו באוזניי "תשמחי". תודה לאל, האורחים נשארו ושמחו ובליבי הייתה שמחה גדולה. ובבוקר למחרת הטלפון הראשון היה של ברוריה הצדיקה, כמה איכפתיות ולב גדול היה לה.

בימי הראשונים לעבודתי במשרד הדתות בשנת 1978 ועדיין לא הרגשתי בנח עם העובדים שעוד לא הכרתי. אני זוכרת כיצד פגשתי אותה בפעם הראשונה והיא עם חיוך ומאור פנים גדול, מתחילה לשוחח איתי, "שמי ברוריה פרנסיס" ונתנת לי את ההרגשה שהיא מכירה אותי שנים, כבר אז שבתה את ליבי. בכל הזדמנות ברוריה אמרה לי "מהפגש הראשון ידעתי שנהיה חברות טובות". ברוריה הייתה נותנת הרגשה לכל חברה שהיא החברה הטובה שלה. אם פניתי אליה בכל דבר וענין לעולם לא תאמר איני יודעת או איני יכולה אלא "אני אבדוק ואנסה לעזור" תמיד עשתה חסדים גם לאנשים שלא הכירה.

כממונה על העובדים של המועצות הדתיות - דאגה לכל עובד שיקבל את מלא זכויותיו ושלא ייפול בין הכסאות, הייתה לה עין טובה, לב טוב ושמחה בשמחתו של השני. כמה אנשים מתעלמים ממצוקות, חושבים שאין להם יכולות לסייע, היא לא הייתה דוחה ריקם פניות. תמיד היא ענתה "אני אבדוק ואנסה לעזור"

לפני כמה שנים ביתנו עלה באש וב"ה אף אחד לא נפגע. שתי קומות נשרפו ואני וביתי ואחיותיי עלינו לגג לסדר מה שנשאר. בזמנו, ברוריה הייתה אחרי ניתוח, ממש לא בקו הבריאות ושמעה על השריפה ופתאום היא מופיעה עם כיריים, מחבת, שמן, ביצים ועלי בוריקה (בריק) והיא עם מאור פניה אומרת לי "אני יודעת שאת אוהבת בוריקה אני מכינה לך לעשות לך טוב ולשמח אותך". מי חושב על דברים קטנים-גדולים כאלה? היא החלימה מניתוח, לא יכלה להכין

ארוחה מושקעת כמו שהיא רגילה, אז היא עשתה לכאורה "קצת", העיקר לא להתעלם, לתת לי כחברה הרגשה טובה שהיא איתי, שהיא קוראת את המצב שלי. טעם הבוריקות עוד בפי, האהבה והאכפתיות שהיא נתנה לי הרגישו לי כמו סעודת מלכים. אפילו בשנה האחרונה, לחייה, לאחר האסון שקרה לה לא רציתי להטריד אותה וניסיתי רק לנחם ולעודד אותה, באחת השיחות שלנו ברוריה הרגישה שמהו לא טוב אצלי ובאמת היה משהו שהעיק עליי ושאלה אותי מה קרה? והיא עם כל הרגישות שלה ניסתה לעזור ועודדה אותי. גם במצבים הקשים שלה היא חשבה על הזולת.

לאחר פטירתה של ביתה שולמית ז"ל היא היתה אומרת לי "יום ראשון מוקדש לילדים של שולמית, אני הולכת לבשל להם שכשיחזרו לבית יריחו ריח של אוכל, ריח של אמא". איזו סבתא היא הייתה, מסורה במלוא מובן המילה ובכל רגע פנוי שהיה לה, נכנסה לקפל כביסה, "לעשות פרצוף" למטבח, ולעשות פעולות שיתנו הרגשה טובה ויקלו על התפקוד בבית בלי אמא.

נשארנו בקשר הדוק והיינו חברות בלב ובנפש, הכרנו שתינו כמעט את כל המשפחות המורחבות שלנו ממש כמו אחיות היינו והיא השתדלה לעזור לכל מי שפנה אליה. ברוריה הייתה אומרת לי "את יודעת הכי טוב כמה אהבתי את רפי" בשיחה אחרת אמרתי לה שאני ובעלי יוצאים לנופש וקיבלתי ממנה הודעה "טיפ" אחרון "תהנו ותתגבשו". כמה חזק המשפט הזה לנופש. למדתי ממנה הרבה על זוגיות טובה ועל נכונות לעזור בכל מצב ובכל דבר.

טיפ מס' 39

הוסיפו טיפ
סקיבלגאמ אברוריה:

10 דצמ - 2021 - 2021
21 שנת 2021 רפי אולגא זרויה
21 יום האלב 50

לאשתי ברוריה הי"ו מב"ת בהגיעה לגיל חמשים

כ"ג באדר תשס"ו

כְּשֶׁרָה וְכִרְבָּקָה צְנוּעָה וְחִסּוּדָה
כְּרַחַל וְכִלְאָה לַעֲשׂוֹת רָצוֹן בְּעֵלָה
אִשֶּׁת חַיִל עֲטֹרַת בְּעֵלָה אַחֲרָיו תְּמִיד הִלְכָה
סוֹכְכָה וְגִנָּה עַל בְּנֵינוּ בְּשָׂרֵנוּ
גְּדֻלָּה וְחִנּוּכָה לְשֵׁם וּלְתִהְלֵה
וְגַם כָּל אֲשֶׁר לְבַעֲלָהּ לֵה מִשְׁפַּט הַבְּכוּרָה.

עַל אִף מְכַאוֹבֵינוּ וְשִׁבְרֵנוּ לֹא אָבְדָה תְּקוּמָתֵנוּ
לֹא שָׁכַחְנוּ צְוִינֵנוּ צְהֻלָּתֵנוּ בְּפָנֵינוּ וְתוֹגָתֵנוּ בְּלִבֵּנוּ
אֵט אֵט וּבִבְטָחָה מְצַפִּים לְגֻאֲלָהּ
לְרֵאוֹת בִּישׁוּעָה סוֹף הֵנָּה בָּאָה
מָה נֶאֱמָר וּמָה נִדְבָר רַק שִׁיר וְהַלֵּל
לְמִי שֶׁאֵמָר וְהִיא הָעוֹלָם
לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם כִּי לֹא תִמוּ חֲסָדָיו.

לְאִשֶּׁת נְעוּרֵי מְנַשִּׁים בְּאֶהֱל תְּבָרֵךְ
בְּהַגִּיעָךְ לְחִמְשִׁים צְעִירָה כְּבַת עֲשָׂרִים
הַכְּרוּתֵנוּ רַבַּת הַשָּׁנִים חֲלַפּוֹ בַד"ל שָׁנִים
בְּהַיּוֹתֵנוּ "יְלָדִים" נִשְׁאָנוּ כְּמִבְּגָרִים
כְּבָר קָדָם זְקֵנוּ וְאָמַר "יְלָדָה יְלָדָה יְלָדָה".

הַיְלָדָה כְּבָר בְּגָרָה וְאִתָּה הַנְּעָרָה
וְמֵאִתָּה הַסְּדָרָה נוֹלְדוּ אַחַת וְעוֹד אַחַת
סוֹף מוֹשִׁיעַ בָּא וְאַחֲרָיו לֹא אַחַר אַחֲיוֹ עַל שֵׁם אַחַר
וּבְמֵאֶמֶץ הָאַחֲרוֹן סָגַר בְּאֶמֶץ וְעוֹ.

זוֹהִי מִשְׁפַּחְתֵּנוּ הַקְּטָנָה נְטִיעָה בַת שְׁטָה
שֶׁהִפְכָה מַעֲתָה לְשִׁמּוּנָה קְנִי הַמְּנוּרָה
וְהַשְּׁמוּנָה רַבּוּ תִנּוּפָה לִי"ד הַחֲזָקָה
מִיְחִלִּים וּמְצַפִּים לְרֵאוֹת הַרְבֵּה צְאֻצְאִים
בְּרַבּוֹת הַשָּׁנִים עוֹד יִנּוּבּוֹן בְּשִׁיבָה
בְּרִיאִים וְשִׁלְמִים נִינִים וְגַנֵּי נִינִים.

